

אלו הן הנחנקין פרק עשירי סנהדרין

צ.

עין משפט
נר מצוה

- א נמי פ"ט מהל' יסודי המורה הל"ה ו'ג' ד: [7:]
- ב מ"י פ"ט מהלכות יסודי המורה הל"ג והל"ה והיוו לפי שעה וע"ש:
- א ג מ"י פ"ג מהלכות משנת הלכה ה':
- ב ד מ"י שם הלכה ו':

תורה אור השלם

1. ותיבא יהוה או חלם השלום יהוה יומת פי דבר קרה על יד אלהיכם המוציא אהבם מארץ מצרים והפך מבית עבדים להדיותן מן הדרך אשר צוה יי אלהיך ללכת בה ובערת הרע מקרבך: דברים יג ו
2. ונתתם את מקבחתם ושבתם את מצבתם ואשריהם תשרפון באש ופסילי אלהיהם תדעוץ ואתם את שמם מן הקיום יהוה: דברים יב ג
3. וְעִשְׂתֶּם לוֹ בְּאֶשׁ וְזָמַם לַעֲשׂוֹת לְאַחֵיו וּבַעֲרַת הָרַע מִקְרַבְךָ: דברים יב ט
4. וְעַתָּה בָּלֵם צְדִיקִים לַעֲשׂוֹת יִרְשׁוּ אֶרֶץ נָצֵר מִשְׁעֵי מַעֲשֵׂה יְדֵי לְהַתְּפָאֵר: דברים יב טו
5. וְיִאמֶר אִם שָׁמַעְתָּ בְּעֵינֶיךָ תַּעֲשֶׂה וְלֹא תִשְׁכַּח לַעֲשׂוֹת וְשָׂאתָ אֶת הַמִּצְוָה כִּלְכִּילָהּ אֲשֶׁר שָׁמַעְתָּ בְּמִצְרַיִם לֹא אֲשִׁים עֲלֶיךָ כִּי אֲנִי יי רָפָאֵךְ: שמות טו כו
6. וְתַפְלַל אֵלֶיךָ וְיָעֲזֶרְךָ לֹא תִשְׁמַע תְּחַנְּנוּ יְרוּשָׁלַם יְרוּשָׁלַם לְמַלְכוּתוֹ וְיִדְעַע מִנְּשֵׂא כִּי יי הוּא הָאֱלֹהִים: דברי הימים ב לג יג
7. וְיִאמֶר אֲלִישֵׁעַ שָׁמַעוּ דְבַר יי בַּה אֲמַר יי כַּעֲת מִחַר סָאָה סִלַת בְּשֶׁקֶל וְקִאֲתִים שַׁעֲרִים בְּשֶׁקֶל בְּשֶׁעֶר שְׁמֹרֶן: מלכים ב ז א
8. וְעַתָּה תִּשְׁלַח אִשֶׁר לְפָאֶךְ נִשְׁעַן עַל יָדוֹ אֵת אִישׁ הָאֱלֹהִים וְיִאמֶר הַזֶּה יי עֲשֵׂה אֲרִבוֹת בְּשִׁמְיִם וְיִזְקֶה הַדָּבָר וְהוּא יִאמֶר הַזֶּה רָאָה בְּעֵינֶיךָ וּמַשֶׁם לֹא בְּתַאֲבָל: דברים יב טז

לא כתיבי: **מר נדאים ליה כו'.** לרצונן בסקילה לרצי שמעון צחנק ^א והוא הדין לרצונן ולרצי המנונא. האי דנקט ר' שמעון רבותא הוא כלומר ואפילו מחנק דרצי שמעון פטור וכ"ש מסקילה דמחייבי ליה רצונן בעוקר את הכל: **אם יאמר לך נביא.** המוחזק עזור על דברי תורה הכל לפי מקנת השעה כגון אליהו וזכר הכרמל בשחטוי חוץ: **נפסה הסורה ממשלה** צה. כלומר אפילו תראה אותו נביא מושל ועושה כרצונו דכתיב (דברים יג) ונתן אליך אות או מופת: **ספחילתו נביא אמת.** כגון חנניה הנביא והאי ונתן אליך אות בעודו נביא אמת יתן לך אות צנזורה אחרת ולצסוף כשיחזור להרשיע יאמר לעזוד עזודת כוכבים וסמוך עלי שהרי מוחזק אני על ידי אות ומופת שנתתי לך כבר: **לרשום** הצעל. כגון מסרה האצ לשלומי הצעל ועדיין היא דרךך ולא קרינן צה צית אציה: **לאוסה מיסה.** שהיו מחייבין את הגידול: **ונועלה.** כלומר וכל הצועלים נידוינן כמיתת הצנזעלת חוץ מצועל צת כהן: **מה ס"ל לאחיו.** לכתוב כאשר זמס לעשות ולשחוק: **אם לו הוקשו.** לצועל שהיו מחייבין אותו חנק: **אם לה.** שמחייבין אותה כל שריפה: **לאחיו ולא לאחוסו.** כל היכל דבעדותן מחייבין איש ואשה ודינן חלוק כי הכא לו הוקשו:

הדרן עלך אלו הן הנחנקין

בל ישראל יש להם חלק לעולם הבא. מעיקרא איירי צארצע מיתות ומפרש ואולי להו לכולהו והדר מפרש הני דאינן להם חלק לעולם הבא: **ה'אומר אין תחייט הממים מן הסורה.** ^א שזכר צמדרכים דלרשינן צגמרא לקמני ^ב מניין לתחייט הממים מן המורה ואפי' יהא מודה ומלמין שיחיו הממים אלף דלא רמיזא צאורייתא כופר הוא הואיל ועוקר שיש תחייט הממים מן המורה מה לנו וללמונתו וכי מסיכן הוא יודע שכן הוא הלכן כופר גמור הוא: **אפי'קורס.** מפרש צגמרא [נט:]: **ספרים החיוניים.** מפרש צגמרא [ק:]: **גמ' ויהי**

מחלוקת. לרצונן ורצי שמעון צנזיא בעוקר כל הגוף בעבודת כוכבים ואומר נלטייתי צרוח הקודש מפי הגבורה להמנצחות לעקור כל מלות עבודת כוכבים מן המורה או לקיים מקצת ולצטל מקצת צהאי הוא דקאמרי רצונן סקילה מיניה צע"ז הדמה צנזיא דגמרי סקילה מיניה צע"ז הוא משתעי דכתיב וצה האות והמופת וגו' נלכה ונעבדה ^א היינו עקירת הגוף וצטול מקצת התם נמי כתיב צסיפא יומת כי דבר סרה וגו' להדיחן מן הדרך ואפי' צנזקת צמשמע ומיהו לל מישתעי קרא אלף צע"ז דדבר למד מעניינו: **אל עוקר הגוף דשאר מלוא דברי הכל צחנק.** דפסקא לן מקרא אחרונה האמור צפרשה אחרונה דלא כתיב צה הדמה אך הנביא אשר חיד לדבר דבר צמני (דברים יח) והיינו מה שלל שמע וכתיב ומה הנביא הוא וכל מיתת האמורה סתם חנק הוא: **פטור.** דהתם דבר כתיב דבר שלם ולא חצי דבר: **ללכה זו מלוא עשה.** צרייתא היא צספריס ^א גצי פרשת צניא המדיח דכתב צה הדמה (שם יג) להדיחן מן הדרך אשר אך ה' אליהי ללכת צה וגו' ודריש קרא יתירא ללכת זו מלוא עשה דמשמע לעשות ולא משמע אזהרה: **צה לא עשה.** דגמרינן מאשר חטא צה ^א דצלא תעשה מיירי אלמא דשאר מלות נמי הכא גצי הדמה כתיב דאי לא משתעי קרא אלף צע"ז מאי עשה איכא: **וצין צשאר מלוא.** דהאי ללכת צה לא משמע ליה לרצי המנונא אונתלסת: **דחמנא אמר מן הדרך.** ואפי' קאי דלכתיב לא איתרבו שאר מלות צהאי עניינא דללכת צה כולה משמע: **ד"ה פטור.** ואפילו מחנק דהתם דבר שלם כתיב ולא אעוקר דברי תורה האי כי חיד לדבר דבר קאי דהתם סקילה הוא אלף ארצרים צעלמא כגון דרקה צן כענה: **היום עונדה.** כלומר היינו קיום מקצת וצטול מקצת: **כרב חסדה.** דלאמר צע"ז הוא דפליגי אלל צשאר מלות עוקר הגוף הוא צחנק וצטול מקצת פטור: **ר"ש פטור והוא הדין לרצונן.** דגצי חנק דבר שלם כתיב ולרצי חסדה הא דנקט ר"ש הא קמ"ל דרישא דקמני סתמא חייב ואפילו לרצונן צחנק דרצי שמעון הוא דקא מחייב חנק ולא סקילה דשאר מלות צעניינא הדמה דסקילה

תורה ממשלה בה שאפילו מעמיד לך חמה באמצע הרקיע אל תשמע לו תניא א"ר עקיבא חס ושלום שהקדוש ב"ה מעמיד חמה לעוברי רצונו אלא כגון חנניה בן עוזר שמתחלתו נביא אמת ולבסוף נביא שקר: **וזוממי בת כהן:** מנהגי מילי אמר רב אחא בריה דרב איקא דתניא ר' יוסי אומר מה ת"ל ^א ועשיתם לו כאשר זמם לעשות לאחיו לפי שכל ^ב המזוממין שבתורה זוממיהו ובעוליהו כיוצא בהן בת כהן ^ג היא בשריפה ואין בועלה בשריפה זוממין איני יודע אם לו הוקשו אם לא הוקשו כשהוא אומר לעשות לאחיו ^ד לאחיו ולא לאחותו:

יוסי הגלילי אומר הגיע תורה לסוף דעתה של עבודת כוכבים לפיכך נתנה תורה ממשלה בה שאפילו מעמיד לך חמה באמצע הרקיע אל תשמע לו תניא א"ר עקיבא חס ושלום שהקדוש ב"ה מעמיד חמה לעוברי רצונו אלא כגון חנניה בן עוזר שמתחלתו נביא אמת ולבסוף נביא שקר: **וזוממי בת כהן:** מנהגי מילי אמר רב אחא בריה דרב איקא דתניא ר' יוסי אומר מה ת"ל ^א ועשיתם לו כאשר זמם לעשות לאחיו לפי שכל ^ב המזוממין שבתורה זוממיהו ובעוליהו כיוצא בהן בת כהן ^ג היא בשריפה ואין בועלה בשריפה זוממין איני יודע אם לו הוקשו אם לא הוקשו כשהוא אומר לעשות לאחיו ^ד לאחיו ולא לאחותו:

הדרן עלך אלו הן הנחנקין

בל ישראל ^א ייש להם חלק לעולם הבא שנאמר ^ב ועמך כולם צדיקים לעולם יירשו ארץ נצר ממעי מעשה ידי להתפאר ^ג וואלו שאין להם חלק לעולם הבא ^ד האומר אין תחייט המתים מן התורה ואין תורה מן השמים ואפי'קורס ר"ע אומר אף הקורא בספרים החיצונים ^ה והלוהש על המכה ואומר ^ו כל המחלה אשר שמתי במצרים לא אשים עליך כי אני ה' רופאך אבא שאול אומר אף ^ז ההוגה ^ח את השם באותיותיו ^ט שלשה מלכים וארבעה הדיושות אין להן חלק לעולם הבא שלשה מלכים ורבעם אחאב ומנשה ר' יהודה אומר מנשה יש לו חלק לעולם הבא שנאמר ^י ותפלל אליו ^{יא} וישמע תחנונו וישיבהו ירושלים למלכותו אמרו לו למלכותו השיבו ולא לחיי העולם הבא השיבו ארבעה הדיושות בלעם ודואג ואחיתופל וגחזי: **גמ'** וכל כך למה תנא הוא כפר בתחייט המתים לפיכך לא יהיה לו חלק בתחייט המתים שכל מדותיו של הקב"ה ^א מדה כנגד מדה דאמר ר' שמואל בר נחמני אמר ר' יונתן מניין שכל מדותיו של הקב"ה מדה כנגד מדה שנאמר ^ב ויאמר אלישע שמעו דבר ה' ^ג וגו' כעת מחר סאה סלת בשקל וסאתים שעורים בשקל בשער שומרון וכתיב ^ד ויען השליש אשר ^ה (המלך) גשען על ידו את איש האלהים ויאמר הנה ה' עושה ארובות בשמים יהיה הדבר הזה ויאמר ^ו הגך רואה בעיניך ומשמם לא תאכל וכתיב

- א [הרומי ד: 7:]
- ב [הרומי ד: 7:] א [הנהו חמש מיתות וישתה לו כאשר זמם לעשות נראה דליה מן הניכסא אלף עיקר הגי' דלחמא צפריש"י מה ת"ל לאחיו, ד] [ה' המוממין,]
- ג [עליל נא. ע"ש,]
- ד [שם: ב, 1] ז [ע"ז יח,]
- ה [שמות טו: 10] ע"ז יח, ז [חגיגה טו: 1]
- ו [וערת לו, 1] ז [ז"ל הנכה,]
- ז [ז"ל הנכה,]
- ח [דברים יג: 8] ו [האי גי' ו, 1] ע [ויקרא ד, 15] ה [הוא דבור צפ"ע. ע"ל, 6] מן ד"ה לרשות עד ד"ה מה ת"ל שיק למתני עליל פג, ק' כ"י צ"ש שאין זה מדברי רש"י, 8] [ע"ז ו: 16:]

גליון הש"ס

מתני' כל ישראל יש להן חלק. ע"י כמות דף קג ע"ב מוס' ד"ה מומי: שם האומר אין תחייט המתים. ע"י סוטה ד"ה ע"א מור"ה כל: שם החובה את השם. ע"י סוטה דף ה' ע"א מור"ה לך י"ד ה"א. צבועת דף קד ע"א מוס' ד"ה צלף: גמ' מרה כנגד מרה. ע"י סוטה דף ח' ע"ב:

מוסף רש"י

ואין בועלה בשריפה. אלף צחנק כשאר אמת איש (מכות ב.). לאחיו ולא לאחותו. ולא כאשר זמם לעשות לאחוסו. אלף כל שאר מיתות שהם המצוה אשה לאיש, חוממי אשה וההיגן חוממי איש, כגון שהעירוש שהרבה את הנפש, שחלה את השבת, שהיגין צמיחה, של מיעט כלל אחוסו אלף במקום שיש לקיים בעל הזמה צמיחת העולם (דברים יח יט.). הדרן עלך אלו הן הנחנקין